

забезпечує синхронне обслуговування віддалених читачів.

З 2007 р. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського долучилася до корпоративного проекту «Об'єднана довідкова служба бібліотек України «Віртуальна бібліографічна довідка», що був створений у 2005 р. на базі Національної бібліотеки України для дітей. У рамках проекту відвідувачам надається можливість сформулювати питання й отримати відповідь у режимі офлайн, а також скористатись архівом виконаних довідок. Відповідь на запит користувача у форматі Віртуальної довідкової служби може бути представлена: посиланнями на Інтернет-ресурси; бібліографічними списками; посиланнями на виконані запити, що зберігаються в архіві; фактичними даними (із зазначенням джерел інформації); методичною консультацією щодо проведення подальшого пошуку самим користувачем. Віртуальна довідкова служба функціонує за допомогою спеціальної веб-форми на веб-порталі бібліотеки. Всього за 2009–2016 рр. фахівцями ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського було надано 3031 віртуальну довідку.

У сучасних бібліотеках набуло поширення комплексне ДБО, що включає пошук, надання документів, їхнє копіювання (сканування) і передання засобами зв'язку (електронною чи звичайною поштою) або безпосередньо користувачеві. У 2013 р. у ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського було запроваджено нову он-лайн послугу «Електронна доставка документів», яка дає можливість здійснювати комплексне ДБО для віддалених читачів.

Отже, досвід ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського в організації дистанційного ДБО свідчить, що розвиток інформаційних технологій дозволяє якісно надавати бібліографічні довідки віддаленим читачам за допомогою спеціальної форми на порталі бібліотеки, скайпу, електронної пошти, у рамках корпоративного проекту «Об'єднана довідкова служба бібліотек України «Віртуальна бібліографічна довідка», під час телефонної розмови.

РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК АГРАРНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ІІІ–ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ ЗА 2008–2015 рр.

Лютик Т.В.

Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН (м. Київ)

Загальний фонд бібліотеки ВНЗ ІІІ–ІV рівнів акредитації за 2008–2014 рр. зменшився за рахунок реформування системи вищої освіти в Україні (приєднання ВНЗ ІІІ–ІV рівнів акредитації до Міністерства освіти і науки) та зміни підпорядкування деяких вищих навчальних закладів на користь Російської Федерації. При цьому кількість працівників згаданих установ, яких налічувалося 20, скоротилася на 179,5 осіб, або на 71,2%. У 2008–2013 рр. кількість бібліотекарів з вищою фаховою освітою у середньому становила 245 осіб. У 2014 р. їхня кількість зменшилася у 2,1 раза, 2015 р. – збільшилася на 34 особи, або 28,8%. Не дивлячись на стрімке зменшення нових надходжень

документів до бібліотек вищих навчальних закладів аграрного профілю протягом зазначеного періоду в 2015 р., порівняно з 2014 р., спостерігається збільшення загального фонду на 4,1%.

У 2015 р. бібліотеки ВНЗ III–IV рівнів акредитації здійснювали реалізацію завдання із забезпечення входження у глобальний інформаційний простір. Їхня діяльність була зорієнтована на:

– сприяння реалізації інноваційного розвитку аграрної галузі й освіти, інтеграції з аграрно-промисловим виробництвом, супровід загальноосвітнього процесу і науково-дослідної роботи в рамках «Стратегії розвитку державної молодіжної політики на період до 2020 року» і регіональних цільових соціальних програм з урахуванням вимог Болонського процесу, що забезпечує зміцнення і вдосконалення суб'єкт-об'єктних відносин між молоддю і державою, суспільством, стимулювання ініціативи і творчості, інноваційної діяльності молодих людей як задля власної самореалізації, так і зміцнення країни;

– відродження соціальної ролі книги та читання як процесу культурного, духовного, професійного та інтелектуального збагачення, системи інформування про вітчизняну видавничу продукцію, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності України як європейської держави в рамках Концепції Державної цільової національно-культурної програми популяризації вітчизняної видавничої продукції та читання на 2014–2018 рр.

Робота бібліотек, як завжди, не позбавлена значних проблем та невирішених питань. Однак спільна робота бібліотечних працівників, керівництва вищих навчальних закладів, методичних центрів та управлінських структур може підвищити рівень профільних бібліотек – важливої компоненти системи підготовки висококваліфікованих фахівців. Сьогодні, з одного боку, українському суспільству характерне різке скорочення потреби у вітчизняній видавничій продукції, що призводить до суттєвого зменшення обсягів її виробництва. З іншого боку, недостатній рівень державної підтримки вітчизняної книговидавничої справи та популяризації читання спричинив зниження рівня читацької активності та обізнаності громадян України як чинника розвитку особистості; представлення невеликого асортименту вітчизняної видавничої продукції у торговельній мережі; зменшення тиражів вітчизняної видавничої продукції, особливо технічної, спеціальної, наукової та навчальної літератури. Як і в 2014, у 2015 р. проблемними для бібліотечних працівників вищих навчальних закладів аграрного профілю залишаються питання щодо зменшення обсягів фінансування на підписку і комплектування, недостатня кількість комп'ютерної техніки, старіння кадрів і нестача спеціалістів у галузі новітніх інформаційних технологій, реклами бібліотек тощо.

Не дивлячись на проблеми, фахівці профільних бібліотек забезпечують основні напрями їхньої діяльності, зокрема, впроваджуючи у бібліотеках сучасні технології, належно зберігаючи бібліотечні фонди, удосконалюючи науково-методичну діяльність, сприяючи формуванню нормативно-правової

бази процесу модернізації бібліотек і бібліотечної справи та підвищенню ролі бібліотек у системі національно-патріотичного виховання. Провідне місце серед бібліотек аграрних вищих навчальних закладів займають ті, які забезпечують високоякісне інформаційне забезпечення навчального процесу, наукової, управлінської та інноваційної діяльності засобами відображення власних ресурсів в Інтернеті та розширюють додаткові освітні послуги шляхом використання інформаційних ресурсів у зручному для користувача вигляді, а саме: поповнюють інформаційні ресурси документами нових надходжень та електронними виданнями науковців і викладачів університету; відкрили та поповнюють на бібліотечній сторінці веб-сайту університету ефективні навігаційні блоки; забезпечують користувачів електронними засобами пошуку, вільного доступу до інформації на різних носіях, якісне інформаційне консультування; організували корпорацію в напрямі створення об'єднаної бази електронних ресурсів з бібліотеками мережі НААН; підтримують позитивний імідж бібліотеки за допомогою популяризації інформаційних ресурсів, наповнення сторінки бібліотеки на веб-сайті та в засобах масової інформації.

Національна наукова бібліотека Національної академії аграрних наук у 2016 р. й надалі проводитиме семінари, науково-практичні конференції та курси з підвищення професійної кваліфікації бібліотечних працівників вищих навчальних закладів аграрного спрямування тощо.

ВЗАЄМОУЗГОДЖЕНІСТЬ РІЗНИХ БІБЛІОТЕЧНИХ КЛАСИФІКАЦІЙ У ФОРМУВАННІ МЕТОДИЧНОГО АПАРАТА НБУВ

Медвідь Т.С.

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського (м. Київ)

Діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ) спрямована на максимально повне інформаційне забезпечення наукового розвитку будь-якої галузі. Створення підґрунтя для організації інформаційних ресурсів, сприяння орієнтації в сучасних потужних документно-інформаційних потоках і забезпечення істотного підвищення оперативності пошуку потрібної інформації відбувається за рахунок аналітико-синтетичного опрацювання документів, а саме їх систематизації. Для систематизації інформаційних ресурсів, а також для організації та ведення систематичного (карткового та електронного) каталогу бібліотеки застосовують бібліотечно-бібліографічні класифікації, які, в свою чергу, завдяки своєму науковому підґрунтю стали основою інформаційно-пошукових мов (ІПМ) сучасних систем автоматизації.

У НБУВ тривають роботи з удосконалення Рубризатора НБУВ – ІПМ, створеної з метою забезпечення багатоаспектного інтелектуального пошуку інформації на основі організації інформаційних ресурсів за принципом наукової класифікації.

Скорочений варіант Рубризатора НБУВ охоплює всі розділи знань і за